

Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Fahrî Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE'NİN BÜYÜMESİNE İLİŞKİN VERİLER-2019

Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)akademiktisat.net](mailto:mbekinci@akademiktisat.net)

Ekonomik büyümeye ilişkin veriler, Tabloda yer almaktadır.

Tablo : Büyüme (GSYH) Verileri (Zincirlenmiş hacim endeksiyle) (%) (milyon \$)

	2017	2018	2019
Hedef GSYH Oranı	Yıllık 3.2	Yıllık 3.8	Yıllık 2.3
Gerçekleşen GSYH Oranı	Yıllık 7.4 I.çeyrek 5.3 II.çeyrek 5.3 III.çeyrek 11.5 IV.çeyrek 7.3	Yıllık 2.6 I.çeyrek 7.4 II.çeyrek 5.3 III.çeyrek 1.8 IV.çeyrek -3.0	Yıllık %0.9
GSYH Meblağı (cari fiyatlarla)	851,490	784,087	727,820

Kaynak: TÜİK

2017 yılı büyüme oranı Orta Vadeli Program (OVP) çerçevesinde %5 olarak tespit edilmekle beraber bunu realize etmenin imkânsız olacağı düşünülerek %3.2 olarak revize edilmiştir. Bu revizyon da dünyadaki iktisadî-siyasî konjonktürle yakından alakalıdır. Bununla beraber, gerçekleşen oran şaşırtıcı biçimde revize öncesinin iki katından da fazla olup %7.4'tür. Bunda esasen, Türkiye ekonomisinde 3.çeyrekte görülen faaliyet artışının etkisi olduğu ifade edilebilir.

2018 yılı hedef oranı ise %3.8 olmakla beraber gerçekleşen oran %2.6'dır. İlk çeyrekte sonra başlayan daralma üçüncü ve dördüncü çeyreklerde daha derinleşmiş ve ortaya bu sonuç çıkmıştır. Bu neticede, iç-dış siyasî gelişmelerin etkisinin ve bunların ekonomide sebep olduğu yansımaların olduğu açıktır. Nitekim, 2018 Ağustos'unda başlayan sert döviz kuru dalgalanmaları iktisadî faaliyetlere ciddi darbe vurmuştur. Böylece, maliyetlerde meydana gelen yüksek artışlar, ekonomide üretim gerilemesine yol açmıştır.

Öte yandan Yeni Ekonomi Programı (YEP) çerçevesinde 2019 yılı hedef büyüme oranı %2.3 olarak tespit edilmiştir. Fakat gerçekleşen büyüme oranı %0.9'dur. Bu oran, TÜİK tarafından "Bağımsız yıllık gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH), zincirlenmiş hacim endeksiyle 2019 yılında bir önceki yıla göre %0.9 arttı." şeklinde ifade edilmiştir.

Zira metodolojik bir değişiklik yapılmıştır. Bu çerçevede, 2020 yılında yayımlanan Dış Ticaret İstatistikleri (Özel Dış Ticaret sisteminden Genel Dış Ticaret sistemine geçiş), Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri (UHTİ) ve Ödemeler Dengesi İstatistiklerinde (ÖDİ) yapılan revizyonlar nedeniyle, Ulusal Hesaplar sisteminde değişiklik yapılmıştır. Dolayısıyla mevcut verileri önceki dönem verileriyle kıyaslamada birtakım farklılıklar oluşabilecektir.

MARDİN TİCARET
VE SANAYİ ODASI

Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Fahrî Akademik Danışmanlığı İktisadî Veri Desteği

TÜRKİYE'NİN BÜYÜMESİNE İLİŞKİN VERİLER-2019

Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci, MAÜ, İİBF, İktisat
[mbekinci\(at\)akademiktisat.net](mailto:mbekinci@akademiktisat.net)

TÜİK'e göre, üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2019 yılında bir önceki yıla göre %15 artarak 4 trilyon 320 milyar 191 milyon TL olmuştur. Büyümede en yüksek katkılar, 2019 yılında %18.3 ile imalât sanayii; %12.4 ile toptan ve perakende ticaret; ve %8.6 ile ulaştırma ve depolama sektörleri tarafından sağlanmıştır. GSYİH'deki en düşük pay ise hanehalklarının işverenler olarak faaliyetlerine aittir.

2018 Eylül'ünde açıklanan YEP'te 2020 yılı büyüme hedefi %3.5 olarak belirtilmiştir. Fakat 2020 Eylül'ündeki YEP'te bu oran revize edilerek %5 olarak açıklanmıştır. Bu hedef oran, 2021 ve 2022 yılları için de geçerlidir. 2020 hedefinin gerçekleştirilmesi hususunda birtakım soru işaretleri görünmektedir. Zira, 2019 sonunda Çin'de başlayarak tüm dünyaya yayılan CoVid-19 (Corona Virüs) Pandemi süreci, tüm ülkeleri olduğu gibi Türkiye'yi de olumsuz etkilemekte ve bunun yansımaları hayatın her alanında olduğu gibi ekonomide de olmaktadır. Salgının ne zaman kontrol altına alınabileceği ve sona ereceği ise hâlihazırda belirsiz olduğundan herhangi bir hususta bir tahminde bile bulunmak imkânı görünmemektedir.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre 31 Aralık 2019 itibariyle Türkiye nüfusu 83,154,997 kişiden oluşmaktadır. Nüfusun %50.2'sini (41,721,136 kişi) erkekler, %49.8'sini (41,433,861 kişi) ise kadınlar oluşturmaktadır. Yıllık nüfus artış hızı 2018'de %014.7 iken, 2019'da %013.9'a gerilemiştir.

GSYİH, USD cinsinden son üç yıldır gerilemektedir. Kişi başına GSYH (KBGSYH) meblağları da düşüş eğilimindedir. Nitekim, Cari fiyatlarla KBGSYH; 2017 yılında 10,696 \$ iken 2018 yılında 9,792 \$'a gerilemiş, 2019'da ise 9,213 \$ olarak gerçekleşmiştir.